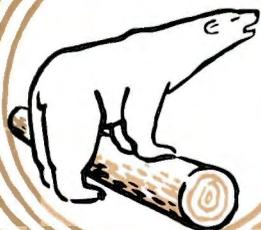

Ranheims-

NYTT

For full kraft -

SEPTEMBER 1963

NR. 3 - 8 ÅRGANG

Feriebu

O Garabu, o Garabu,
ved alfarvei for sau og ku,
ved fjellets fot du ligger lun
på grønne voll så seterbrun.

Her vekkerklokkas makt er brutt
og timeplan er strengt forbudt,
her vekkes du av bjelleklang
langt ut på morgenen engang.

Så grønn din voll, så blått ditt fjell,
så blankt ditt vann i stille kveld.
På stien din er kvil og ro
når man er ensom — eller to.

Marius.

Her kan du under torvtekt tak
få slappe av i ro og mak,
og leve livet slik som tenkt
før paradisetts port ble stengt.

Ja, bak din himmelske portal
er dovenskapen høy moral,
og jobben er den ene kun
å føre gaffelen til munn.

Bedriftsavis for

A/S RANHEIM PAPIRFABRIK

RANHEIM

INNHOOLD

	side:
Orden og renhold	1
Av Ranheim Papirfabriks historie	3
Store og små inntrykk	5
Wallbergs	9
Skole hjemme i stua	11
Fraktsatser for papir	12
På F.N.-vakt i Gaza	14
Årsregnskapet for 1962	18
Personalia m. m.	

*

Omslagsbilde:

Armand Solem
i Gaza.

*

Redaksjonskomiteen:

Th. Overwien
Eivind Ahlberg
Tormod Barstad
Tor Schjetne
Torodd Ronæs

Redaktør:

Brynjulf Moksnes

Orden og renhold

Vi blir glade og en smule stolte når noen av våre mange besøkende synes vi har en vakker bedrift hvor det hersker god orden og bra renhold. Og vi må gi dem rett når vi sammenligner forholdene nå med hva de var for en menneskealder siden. Bygninger og anlegg den gang stimulerte heller ikke ordenssansen. Oljeflekete papirstykker som hadde gjort tjeneste som håndduker, fløt nær sagt over alt, både ute og inne, det var nesten som vi syntes det hørte med i en smussig og illeluktende fabrikk.

Ja, forholdene har bedret seg meget. Men, hånden på hjertet, er det så bra i dag som det skulle og burde være? Jeg mener nei! Når gjester roser oss etter en gjennomgang i fabrikk, vet de ofte ikke at det ligger ekstra skippertak bak, at det kanskje har vært satt inn en hel gjeng til å fli opp. Hadde de kommet uventet dagen før, hadde det kanskje sett mindre bra ut. Nu er det ikke noe galt i at man spanderer litt ekstra puss når man venter besøk. Det gjør vi også i våre hjem når vi venter gjester. Men som den dyktige og ordentlige husmor alltid er forberedt på uventet

besøk, bør også vi ha det rent og pent til hverdags. Og ikke først og fremst av hensyn til besøkende, men av hensyn til oss selv. Det er få ting som beforder trivselen på arbeidsplassen som orden og renhold.

Saken har flere sider. Få av oss trives i skitt og rot. Tvert imot gir et rent gulv og en skinnende maskin med tingene på rett plass en mental tilfredsstillelse. Vi kommer i humør. Vi må bare ha syn for det. Og dette syn kan vi tilegne oss, vi må bare være oppmerksomme på det. Etterhvert går det kanskje de fleste som det har gått meg, at papiravfall på gulvene og masseklatter på rør eller vegger blir det rene irritasjonsmoment, mens det motsatte gir en estetisk nytelse. En grønn gressplen skal være fri for skjemmende papirbiter (selv om vinden her får ta en del av skylden), utgangsporten fri for avbrente fyrstikker, maskineriet uten oljesøl og masseklatter osv.

Det hersker vel ingen tvil om at det påligger enhver å holde det rent og pent og ordentlig på sin egen arbeidsplass. I dag kan heller ingen skylde på at tiden ikke rekker. Det er i større og større utstrekning maskinene som gjør arbeidet, menneskene har mere en kontrollerende oppgave. Skulle noen synes at arbeidstiden går smått, vil han kanskje finne at den går raskere om han benytter noen ledig tid til å fli opp. Og husk, det er først og fremst i egen interesse.

En annen side ved saken er den sikkerhetsmessige. Ikke få uhell, ja, også større arbeidsulykker, skyldes ofte at redskaper og hjelpemateriell flyter omkring, ikke er på plass. En dag er ulykken ute, en uregelmessighet ved prosessen krever en rask inngripen, noe ligger i veien, og før man vet ordet av det har man snublet, og resultatet kan bli skjebnesvangert.

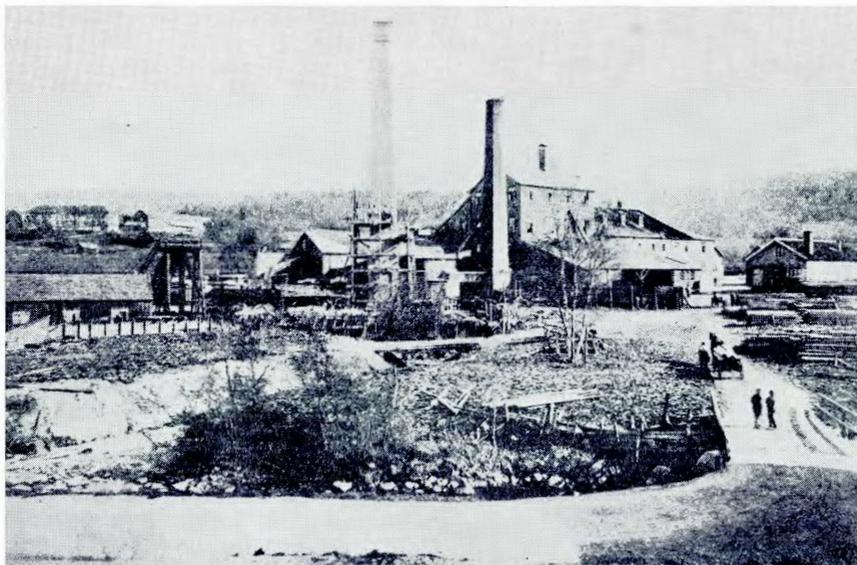
Vi har fått en vakker bedrift med mange trivelige arbeidsplasser. Den «hvite fabrikk» pynter opp i landskapet, vi har velfriserte plener og pene blomster, og vi ligger i ualminnelig vakre omgivelser. Skulle ikke prikken over i'en være at vi gjorde vårt til at ingen små detaljer skjemmer det gode inntrykk?

Vi har hatt en vidunderlig sommer, de fleste har vært heldige med ferieværet og føler seg styrket til å møte den mørke årstid. Skulle ikke tidspunktet være inne til en kraft(papir)innsats for bedre orden og renhold? Det er en oppgave vi alle burde kunne samles om.

Th. Overvåren

Av Ranheim Papirfabriks historie

(Forts. fra nr. 2 1963)

Ranheim Papirfabrik ca. 1890

....«Med året 1889 syntes den jevne fremgang for firmaet at være avsluttet, omfanget av forretningen var nok fremdeles i vekst, men årsoppgjørene viser usikkerhet. Forretningens omfang var vokset innehaverne over hodet. Virksomheten skiftet delvis karakter, fra at være merkantil preget til at bli produktionspreget. Foranledningen syntes delvis at være fremkaldt (nødtvunget) ved overtagelse av betydelige industrielle anlegg, bl. a. Ranheim og til slutt var den strategiske situation blitt slik at all risiko ved fabrikkens drift var overført Christophersen. Som et moment av vistnok skjebnesvanger betydning må i denne forbindelse fremheves, at firmaets innehavere selv mangler enhver teknisk utdannelse. Alene de direkte tap som er firmaet påført ved iverksættelse av mangelfulde overslag og upålitelige tekniske beregninger eller ved erhvervelse av uferdige, utjenlige eller måske endog

ubrukbare patenter o. l. løper op i store summer. Og dog er sådant tap for litet at regne mot de følger det har hatt at firmaet på grundlag av den art assistanse har inddatt sig på og stadig fortsatt forbindelser, som man neppe nogensinde burde optatt eller iallfall avbrudt på et tidligere stadium. —»

Foruten Ranheim var det to andre større treforedlingsbedrifter som Christophersen hadde forbindelse med — Gjøvik og Bønsdalen Cellulosefabrikker.

Med denne bakgrunn oppskissert kan vi gå over til den egentlige Ranheims historie, og skal da gå litt tilbake i året 1892. Prisene på papir var betenkelig lave, Lauritz Jenssen betegner «markedet så trykket som ingensinde før», man produserer for lager delvis. I april 1892 forsøkte direksjonen forgjeves å få solgt fabrikkene. Man kjøper tremasse fra Meraker Brugs sliperi og lager avis-papir.

Det er dog stadig utvidelser og forbedringer i fabrikken, en ny koker, nr. III, settes opp og ny verkstedbygning påbegynnes. Produksjonen av papir er 5,5 tonn pr. dag. Men gjelden til Christophersen stiger, ved midten av året var der trukket på ham 217 000 kroner mere enn det var skipet.

Imidlertid var *Martin Seligmann* kommet til Ranheim, tiltrer 1. juni, ansatt som administrerende direktør, dog ikke ennå valgt som medlem av direksjonen. Seligmann var dansk, ingeniørutdannet, hadde virket noen år i Japan, i ganske andre forhold enn i Trøndelag. Han kunne pr. 30/9 1892 sette opp denne status for Ranheim:

<i>Aktiva.</i>	
Fabrikken	kr. 825.279
Drogsetsbogen i Skatval.	15.405
?	» 400
Beholdning produkter	» 118.229
» materialer	» 72.775
Kasse	» 1.933
<i>Passiva.</i>	
Redusert aksjekapital	kr. 243.488
Banker, lån	» 368.400
Aksept	» 178.356
Div. kreditorer	» 243.772

Det var ikke noe lyst bilde. Det opplyses videre at driftstapet de siste to år hadde vært gjennomsnittlig ca. kr. 80.000 årlig. Pantegjelden var kr. 500.000. Men papirfabrikken var sterkt beskjeftegt med å effektivere presserende ordres. — Det var en meget forskjelligartet produksjon, fra avis-papir og alminnelig boktrykk-papir til tegnepapir, den tekniske ledelse forsøker seg på mange typer, men det er lite tale om kraftpapir. Eksporten går til Sverige, Danmark, England, litt til Amerika. Vedprisen er i disse år kr. 10.00 pr. favn 2×2×0,6 m.

I generalforsamling den 5. november fant sted det tidligere nevnte valg, hvorefter Seligmann innvalgtes i direksjonen som administrerende direktør. Han tegner firmaet sammen med bokholder Odin Brun. Samtidig slutter Dorenfeldt, foreløpig.

Det ble ikke noen lett tid for Seligmann. Bunken ble nådd ved en katastrofe julen 1892. Vintern 1892—93 var usedvanlig streng. På Ranheim kaltes den — og kalles ennå av gamle

folk — «danskvinteren» etter Seligmann. Etter de gamle arbeideres «Gamle Minder» var katastrofens forløp slik: Seligmann spurte verkstamens om det var nødvendig å ha noen vann stående (i ledningene) i julen, hvortil denne svarte at det var ikke behøvelig, til tross for at han meget godt visste at såfremt det ble noen kuldegrader ville det fryse overalt i fabrikken. Resultatet ble at alle vannledninger frøs i jula, og fabrikken ble stående til langt utpå våren.

Etter denne hendelse kunne det ikke bli noe godt nytt år 1893. Det ser ut som det var cellulosefabrikasjonen som kom først i gang etter noen ukers stans, men papirfabrikken ble stående meget lengere, nøyaktig oppgave over hvor lenge finnes ikke. Det var en liten trøst at celluloseprisene holdt seg noenlunde og at cellulose var gjenstand for øket etterspørsel, idet det på grunn av koleraepidemiene som bredte seg utover store deler av Europa, var innførsel av kluter forbudt i alle papirfabrikerende land. Papirprisene holdt seg ikke så godt. Ranheims produksjon av cellulose kunne etter oppsettelsen av den nye koker (III) komme opp i 3000 tonn årlig fra 1894.

Man kan nok kalle 1893 for et ulykkesår for Ranheim. Foruten de særlige vanskeligheter ved frostska-dene trådte andre tekniske vanskeligheter til, det var stadig stopp i papirfabrikken. Valsene, som, i likhet med papirmaskinen i det hele tatt, hadde fungert uklanderlig det første år, hadde man vanskeligheter med de 4 første måneder av 1893. Produktene ble ujevne i kvalitet, avtakerne klaget. Man så seg da nødt til å stanse papirmaskinen i slutten av april, — «for lengere tid for reparasjoner og forandringer». Folkene ble oppsagt.

(Forts.)

Store og små inntrykk fra en studiereise i Nord-Amerika 13-1 — 4-3 1963

Av Harry Roger Olaussen

Den som har vært så heldig å få reise på kryss og tvers i en god del av Nord-Amerikas østlige del, sitter tilbake med en hel masse forskjellige inntrykk. Min studiereise kom i stand takket være tildeling av et reise-stipendium av fondsstyret for A. H. Bachkes Legat, samt stor beredvilighet fra Ranheims side.

Reisen var på forhånd meget vel planlagt, og jeg besøkte en rekke nord-amerikanske cellulose- og papir-fabrikker, samt produksjonsverkstedene for verdens største papirmaskinbyggere — Black-Clawson Company, Watertown, N. Y. og Beloit Iron Works, Wisconsin. Av kartskissen fremgår hvilken reiserute jeg fulgte, og jeg møtte mange meget hyggelige amerikanere på hvert eneste sted.

At jetflyet fra København til New York bruker bare 8 timer, forsoner man seg ganske snart med, men ved litt nærmere ettertanke blir man likevel mektig imponert. Flyet var et DC-6 med en maskinhastighet på 590 miles pr. time — altså ca. 945 km pr. time. Dette tilsvarer igjen 0,82 Mach, og når man vet at lydens hastighet er lik 1.0 Mach, så gir det kanskje en pekepinn om hvor fort det hele går. Flyhøyden er mellom 31 000 og 35 000 fot, ca. 9.400—10.700 m, og temperaturen på utsiden av flyet var helt nede i $\div 60^{\circ}\text{C}$. Inne i flyet var det imidlertid behagelig på alle måter, selv om det var fullt belegg. Servicen var det ikke noe å si på, og når man så på toppen får kjøpe en skikkelig whisky-pjotter for kr. 1.50, begynner livet å fortone seg ganske lyst. Flyplassen Idlewild og byen New York plus alle de forskjellige mennesker jeg møtte der, kan det skrives en hel bok om. Det er jo en verdensby av format — hvor det virkelig er en mengde overordentlig interessante ting å se og oppleve. At forretningene er åpne praktisk talt hele døgnet synes man snart er ganske naturlig — slik det burde være også andre steder. Ønsker man en ny bil, en skinnkåpe, eller kanskje husmoren har glemt å

kjøpe kaffe, så kan dette ordnes like gjerne kl. 24 som kl. 12. Fornøynselivet florerer selvsagt også hektisk praktisk talt hele døgnet. Broadway er jo ganske belagt med kinoer, teatre, restauranter av alle slag, forretninger, reklameskilt osv., så det nytter nesten ikke å beskrive det.

Første dag i New York er søndag 13. januar, og de påfølgende dager går meget raskt med besøk og konferanser hos en rekke forbindelser. Alle jeg møter er overordentlig hyggelige og hjelpsomme, og samtalen med de forskjellige meget inspirerende.

Turen går imidlertid videre opp til Watertown i staten New York. Nu er jeg et godt stykke nordpå, og her møter jeg real vinter. Ca. 1,5 m sne og virkelig så vidt mange kuldegrader at ønsket om at skinnlúa burde ha vært med meldte seg..

Black-Clawsons papirmaskinavdeling her oppe var virkelig verd turen. Det er imponerende å se hvorledes et slikt selskap er organisert og hvordan de arbeider. Ingeniørkontorene var store og prektige, og de hadde sine

Fra New York

meget dyktige spesialister på hvert eneste felt som omhandler papirmaskiner.

Turen går tilbake til New York og videre med fly til byen Raleigh i North Carolina. Her møter jeg en av Clupak's representanter og biler med ham opp til Roanoke Rapids, hvor vi besøker Halifax Paper Company. Denne bedriften er en av de eldste i U.S.A. og produserer i dag ca. 600 tonn kraftpapir pr. døgn. Cellulosefabrikken virker uhyre rotete og gammeldags, men papirfabrikken var derimot i en helt annen forfatning.

Fra Roanoke Rapids går ferden videre i bil langs østkysten via Myrtle Beach til Charleston i South Carolina. Vi kjører gjennom enorme jordbruksdistrikter, alle husdyrene går ute på jordene — altså i midten av januar — og vi kan se hvordan mennesker lever og bor på de forskjellige steder.

Det er påfallende hvor mange skroplige små hus vi ser. På en åpen balkong eller veranda, gjerne mot syd, sees en masse gamle fillete møbler, ofte en gammel elektrisk ovn eller to, høner, haner, barn, katter og hunder i skjønn forening, men på taket en stor fin TV-antenne og siste modell Cadillac utenfor. De fleste hus beboes av fargete, og det er dessverre en kjensgjerning at de legger ikke så stor betydning i hvordan de bor og lever, bare kjøretøyet er stort og fint.

Myrtle Beach er absolutt den fineste badeplass jeg noensinne har sett. Strandlinjen er mot Atlanterhavet og består av den fineste sand. Flotte bygninger rundt omkring, fine hoteller, moteller og restauranter. Utstyr for fiske, vannskisport o. l. kunne leies for en billig penge. Det var selvfølgelig utenfor sesongen da vi var der, men vannet og temperaturen i luften fristet faktisk til en dukkert.

I Charleston fikk jeg anledning til å besøke West Virginia Pulp and Paper Company's anlegg. Bedriften produserer ca. 16 00 tonn papir pr. døgn på 3 papirmaskiner. Når da hele cellulosefabrikken, papirfabrikken og alle de øvrige avdelinger skal gjennomgås, tar dette sin tid. For dem som er interessert i mere detaljerte opplysninger finnes en egen rapport om samtlige bedriftsbesøk.

Byen Charleston er grunnlagt år 1670 og inneholder en hel del gamle, interessante bygninger, kirker, pene hageanlegg, kompliserte smijernsarbeider o.s.v., men dessverre også et skroplig slumkvarter. Temperaturen og været er etter mine begreper meget tiltalende.

Fra Charleston går turen med fly over Atlanta til New Orleans. Denne by er holdt for å være Nord-Amerikas mest interessante turistby. Etter å ha vært der et par dager kan dette bekräftes fullt ut. Byen har en nydelig

Myrtle Beach

beliggenhet mot Den mekikanske Gulf. At Fidel Castro er nær nabo ser ikke ut til å affisere noen — og alle innbyggerne synes å nyte livet i fulle drag. De fleste klager over den harde vinter de har, mens undertegnede finner den vidunderlig. I og rundt omkring byen er det en masse pene gamle hus, men det franske kvarter er kanskje likevel det som fanger interessen mest. Husene og folkene som bor der er i sannhet fascinerende. De kommunale myndigheter legger ned mange penger i restaurering av de gamle bygninger, men så er også husleiene deretter. De smijernsarbeider som pryder balkonger og vegger er helt fantastiske. I dette kvarter finner vi også det franske marked. Her er det et yrende folkeliv, og nesten alt mulig kan kjøpes her nede. Restaurantene og kafene er et kapittel for seg. For den som liker god negermusikk er det rikelig anledning til å lytte til denne, og de karene jeg hørte kunne virkelig traktere sine instrumenter!

I New Orleans besøker jeg West Virginia Pulp and Paper's multiwall and converting plant. Dette er et tipp topp moderne anlegg bygget utelukkende for foredling av papir til sekker og poser av alle slag. Papirforbruket pr. døgn er ca. 120 tonn, og der var ansatt 300 personer, derav 120 kvinner.

New Orleans er imponerende på alle måter, men jeg må videre. Neste stoppested er Bogalusa, hvor Mr. Vertrees Young, som amerikafarerne fra 1951 kjenner godt, venter på meg. Det vil si, Mr. Young og hans frue er reist til San Francisco, men de har meget elskverdig stilt hele sitt hus med tilbehør og sine to fargete hushjelper til min disposisjon.

For å komme til Bogalusa kjører bussen over Lake Pontchartrain på verdens lengste bru. Lengden er ca. 40 km og går i et eneste rett strekk. Et virkelig imponerende ingeniørarbeide.

Bedriften i Bogalusa eies av Crown Zellerbach Gaylord Container Corp. og er en av de største i sitt slag i Amerika. Papirproduksjonen er ca. 1600 tonn pr. døgn, produsert på 7 papirmaskiner, og de har et meget moderne anlegg for videreforedling. Avdelingene for sekkeproduksjon og fremstilling av alle typer poser og bags, bølgepappkasser etc. var imponerende. Det nyste på det maskinelle område fantes her.

Bogalusa er en meget hyggelig by, og menneskene jeg møtte der var alle som en svært forekommende. For ikke å risikere å kjøre rundt med ulovlig sertifikat, fant jeg det mest fornuftig å oppsøke byens politistasjon. Her traff jeg en vaskeekte sheriff med stor, vid hatt, sheriff-stjerne,

New York Times hus i New York, populært kalt «Strykjernsbygget» på grunn av fasongen.

en stor kanon i revolverbeltet og ellers utstyrt slik vi ser dem i filmene på Rosendal. En virkelig hyggelig fyr som var mektig imponert over mitt gamle sertifikat. Uten knussel sier han at dette kan jeg kjøre fritt med i hele verden. Straks før jeg skal gå, kommer han til å tenke på om vi kjører på høyre side i Norge. Så snart dette er bekreftet, er saken i den skjønneste orden, og Mr. Young's gamle Pontiac ruller lystig videre rundt med meg.

Tiden i Bogalusa går svært fort, selv om jeg ble der to dager lenger enn beregnet for å møte Mr. og Mrs. Young.

Fra Bogalusa går ferden via New Orleans flyplass og Alexandria til El Dorado i Arkansas. Nå er jeg riktig ute på landet, og det er litt problematisk med «lift» fra flyplassen til Camden. Det hele forløper imidlertid helt fint, og jeg avlegger besøk ved International Paper Company - Camden Mill. Bedriften produserer ca. 500 tonn pr. døgn, og ca. 200 tonn av denne produksjon går til en nærliggende sekkefabrikk som eies av samme selskap.

Når man først er i Arkansas, er det naturlig å besøke Little Rock, som er kjent fra de stygge raseopptøyer for noen år siden. Guvernøren er en uforsonlig negerhater, og det var vel del-

vis hans verk at bl. a. en farget skolepiko ble drept.

I Little Rock traff jeg også en mann med norske foreldre. Det var ganske rørende å se hvor stor pris han satte på å få lov til å snakke et slags norsk.

Fra Little Rock reiser jeg via Memphis til en liten by, Savannah i Tennessee. Herfra er det et kort stykke til Nord-Amerikas nyeste kraftpapirfabrikk, Tennessee River Pulp & Paper Co. Bedriften ble satt i gang i mars 1961 og produserer i dag opp til 600 tonn pr. døgn. Den er bygget etter de mest moderne prinsipper. Presidenten heter G. W. E. Nicholson og er svensk av opprinnelse. Der var ca. 400 ansatte, og det forelå allerede planer om utvidelser.

I flere av de nord-amerikanske stater er det en egen alkohol-lovgivning. Dette innebærer at alkohol ikke kan kjøpes i små porsjoner på barer og restauranter, men du kan godt kjøpe en flaske whisky i en forretning og ta denne med deg inn på en restaurant og gjerne drikke den opp der. Denne bestemmelse er jo litt vanskelig å forstå for en fremmed, men slik er det.

I Savannah løste bestyreren på buss-stasjonen dette problem lett og effektivt for meg ved hjelp av byens sheriff, uten at jeg skal gå nærmere inn på dette her.

(Forts.)

Wallbergs

Wallbergs Fabriks Aktiebolag

I 1959 feiret Ranheim Papirfabrik sitt 75-års-jubileum, og vi nærmer oss nå de 80.

I disse årene har vi hatt mange hyggelige forretningsforbindelser, og en av de eldste og hyggeligste er Wallbergs Fabriks Aktiebolag, som laget sin første papirmaskinfilt allerede i 1823.

Den 5. og 6. juni hadde jeg fornøyelsen av å være med på en ekskursjon til Wallbergs, som ligger ved Slottsmöllan like inntil Halmstad.

Arrangør av turen var A/S G. Hartmann, Oslo, og med ing. Rua som utmerket reiseleder startet vi med fly fra Fornebu kl. 15.00 og med ankomst til Göteborg kl. 16.00.

Meningen var at vi skulle fly direkte til Halmstad, men av visse grunner ble dette forandret, og det ble da en busstur på ca. 15 mil fra Göteborg til Halmstad.

Vi hadde egen buss og en utmerket sjåfør, og med en gjennomsnittsfart

på omlag 100 km/t på gode veier ble ikke bussturen langvarig.

Vel fremme i Halmstad kjørte vi direkte til fru Wallbergs store eiendom, hvor også filtfabrikken ligger. Fruen selv tok imot oss på trappen av sitt herskapshus og ønsket sine norske venner velkommen, og så ble vi alle sammen innkvartert i fruens flotte villaer, så her var det ikke snakk om å ta inn på hotell, for det var plass nok. Vi fikk tre kvarter å stelle oss på, og så skulle vi møte i privaten hos fruene til middag.

Wallberg-konsernet er kjent over hele Europa — ja, enda mye lenger, og filtfabrikken som er anlagt i 1823, er den eldste i Skandinavia. Hvor store eiendommer som tilhører konsernet vet jeg ikke, men «det lille området», som fruene sa, hvor filtfabrikken lå, var på to tusen mål.

Fru Wallberg, som er høyeste sjef for hele konsernet, er en meget begravet, energisk og sjarmerende dame,

To av vevstolene på fabrikk

som så ut til til å vinne over alt. Hun er utdannet arkitekt, men ofrer seg helt for bolaget.

Foruten filtfabrikken med sine ca. 600 ansatte, var det et stort gårdsbruk med bl. a. 90 kyr, et hypermoderne teglverk med en årsproduksjon på 12—15 millioner stein, med kun 25—30 mann.

Foruten filter produseres en ganske stor mengde tekstilvarer, hvor størsteparten går på eksport. Bolaget har egen kraftstasjon.

Wallbergs Bolag var den første industri i Halmstad, og av byens 3000 innbyggere i 1823 var hele 300 ansatt hos Wallbergs, altså 10 prosent av byens befolkning.

Dagen etter ankomsten var det frokost hos sjefen på filtfabrikken, tekstilingeniør Rautenberg, kl. 8.00, og så direkte til filtfabrikken for omvisning.

Dette å lage filter til papirmaskinene er en både lang og komplisert prosess, og her er det lang erfaring, dyktige folk og stadig forskning som må til i dagens harde konkurranse. Det er framleis ullen som er hoved-

råstoffet i papirmaskinfiltene, selv om de syntetiske fibre som nylon, rayon osv. vinner mere og mere innpass. En rundgang fra ull-lageret til filten, som ligger ferdigpakket til forsendelse nær sagt verden over, var en meget interessant og lærerik opplevelse med en fagmann på området som omviser, og dertil en meget god sådan. Å gjengi hele den omstendelige prosessen skal ikke jeg innlate meg på, men noen dataer kan kanskje belyse noe av det som skjer.

Ullen vaskes, karded og spinnes til garn som behandles på forskjellige vis før den kommer i vevstolene og blir til filter. De må til enhver tid ha et ull-lager til en verdi av flere millioner kroner.

Wallbergs filtfabrikk har ca. 160 spinnemaskiner, 65—70 vevstoler fra ca. 5—6 m til hele 22 m bredde. Alle maskiner er av nyere dato, og den vevstolen på hele 22 meter er den bredeste i hele Skandinavia, inntil videre, som herr Rautenberg sa. Det kunne jo tenkes at det var enda bredere vevstoler under montering i en annen filtfabrikk, sa han, for utviklingen

innen bransjen går uhyre raskt.

Etter at filten er vevd, skal den vaskes, impregneres, valkestrekkés, tørkes osv., og alt dette må gjøres pinlig nøyaktig skal kvaliteten, mål og vekt på den ferdige filten bli riktig. En filt må bl. a. veves dobbelt så bred som det mål den skal ha ferdig til å settes på papirmaskinen.

Størsteparten av ullen kommer fra New Zealand og Australia og må være av fineste kvalitet.

Etter lunsj hos fru Wallberg fikk vi også tid til å se på fruens hypermoderne teglverk, som ligger like ved filtfabrikken.

Jeg setter meget stor pris på å få komme sammen med kolleger fra andre papirfabrikker for å utveksle meninger og prate om felles interesser, og denne turen var meget vellykket i alle henseender.

Hjemturen fra Halmstad til Gøteborg med samme buss og sjåfør gikk fint, selv om trafikken gjennom Gøteborg var enorm. Vi måtte nemlig kjøre tvers gjennom byen til flyplassen.

Flyturen til Oslo i det strålende været var flott, men turen fra Oslo til Værnes flyplass var noe av det mest storslagne jeg har sett i det herlige været med tindrende klar himmel over vårt naturskjønne land.

Jeg takker disponent Overwien som slapp meg fri fra jobben, og firmaet Hartmann som arrangør av turen, og sist, men ikke minst, fru Wallberg for den elskverdige måten vi ble mottatt på.

August 1963.

T. B.

Skole hjemme i stua

Vi kan velge mellom 100 brevkurs. Sveising og dans, jus og søm, skikk og bruk på arbeidsplassen — Alt kan vi nå lære oss.

Kveldene blir mørkere. Sommeren forsvinner like fort som den dukker opp. Tiden vi nå går i møte, høstkveldene og de lange vinterettermiddagene, kan vi også få meget ut av.

De fleste av oss drømmer vel om å drive det til noe her i livet, mange greier å gjøre denne drømmen til virkelighet. Sikkert er det at den som arbeider mot et mål, får mer ut av tilværelsen enn den som sitter med hendene i fanget. Mulighetene ligger og venter på den som er klar til å utnytte dem.

Gjennom brevundervisning kan alle i dag skaffe seg nye kunnskaper til glede og nytte. Landets brevkoler har rundt regnet tusen korrespondanssekurs, og takket være brevundervisningen kan vi i dag flytte skolen hjem i vår egen stue.

Noen vil utnytte fritiden for å dyktiggjøre seg i arbeidet, andre søker kunnskaper for å stå bedre i konkurransen om en ny jobb, andre igjen vil lære et språk for neste års ferietur. Spansk, italiensk, russisk, fransk — der er nok å velge mellom — sveising og dans, søm og jus, kjøkkenstell og journalistikk, skikk og bruk på arbeidsplassen osv.

Landets ledende brevskole har i øyeblikket 90.000 aktive elever. Alt i alt er det ikke så lett å si hvor mange som tar brevskoleundervisning her i landet.

Men en snarstatistikk vi har forsøkt å utarbeide, viser at det minst må være hundre tusen nye innmeldinger årlig.

Realskole, gymnas, forberedende prøver, undervisning for faglig og teoretisk opplæring er å finne i kurslistene.

STUDIERINGER

Mange foretrekker å arbeide i studieringer med brevene. I en studiering kan man diskutere og utveksle erfaringer og kunnskaper omkring emner som behandles etter en på forhånd fastlagt plan. Svenskene sier at en studiering er «et glatt gäng i alvarligt sökande». Det er nettopp samarbeidet som gjør at studiearbeidet kan gi rikere resultater enn om man studerer problemene på egen hånd. Arbeidet i en studiering skal ikke ha preg av en forelesning, heller ikke en debatt, men være en organisert samtale.

I dag er det mulig for enhver bedrift — stor eller liten — å skaffe sitt personale effektivt og moderne opplæring gjennom brevskoleundervisning. Det har vist seg at denne form for undervisning byr på store muligheter. Undervisningen er den mest elastiske av alle former, for den lempes seg etter forholdene når det gjelder valg av fag, tid og sted, og undervisningen kan lett tilpasses den enkeltes interesser og anlegg.

En god hobby, en avkobling fra det daglige, kontakt med medmennesker, gjennom studiearbeid og brevskoleundervisning kan vi utnytte fritiden positivt.

«Skippertak» fører sjelden fram når det gjelder brevskoleundervisning. Regelmessig, jevnt arbeid er en utmerket vane når det gjelder denne form for undervisning. En time hver dag er bedre enn to timer annenhver dag. — Vi får stadig mer fritid. Det gjelder å bruke noe av denne fritiden til noe nyttig. Det kan bli en investering vi senere har mye igjen for.

* * *

NSB - Fraktsatser for papir

Gjennom hele A/S Ranheim Papirfabriks 78-årige historie har det vært en utstrakt bruk av og avhengighet av NSB. I virkeligheten var åpningen av Meråkerbanen i 1881 en av de mange faktorer som betinget starten av bedriften vår.

Utgangspunktet for våre refleksjoner idag er en liten kuriositet i form av et brevkort fra NSB datert 16/2-1906 til daværende kasserer Hirsch ved Ranheim. (Hirsch var forøvrig en onkel av nåværende kasserer E. Quenild. Som man vil se av vårt fotografi av brevkortet dreier det seg om fraktsatser for papir fra Ranheim til Trondhjem og til Oslo. Vi har funnet

det interessant å sammenligne disse satsene med dagens:

	Kr.pr.100 kg Stign. i		
Frakt til:	1906	1962	ganger
T.hj. under 2,5 t	0,18	2,30	13
T.hj. 10 tonns last	0,10	0,70	7
Oslo » » »	1,26	7,50	6

Alt avhengig av hvilken målestokk man legger til grunn kan man synes stigningen er både stor og liten. Opplyses det imidlertid at et tonn papir den gangen kostet noe over 200 kr. pr. tonn og idag 12—1500 kr. pr. tonn, ser vi at fraktsatsene og papirprisene har fulgtes ad så noenlunde.

T. S.

JERNBANE-BREVKORT.

Til

Hr Kassere Hirsch

Førestesag

Ranheim

fra

med Tog No. den / 190

Form. No. 903.

Frakt for papir:

Til Trondhjem, under 2500 kg 0,18 pr
100 kg. Mindst 2500 kg men under
5000 kg 0,15 pr 100 kg Mindst 5000 kg
0,10 pr 100 kg.

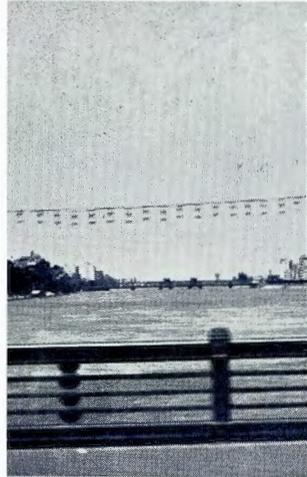
Til Kristiania 1,26 pr 100 kg
uanset partiets størrelse.

Ranheim 16/2 1906

Stam
oo

Korsfarere på Golgata.

På FN-vakt i Gaza

Nordmenn har i alle tider hatt eventyrlyst, og dette har ofte gitt seg utslag i reiser til fremmede land og fjerne kyster. Vi leste i historien om vikingetokter og senere om reiser i øst og vest, til Gardarike og om korsfarere til Det Hellige Land.

Også i våre dager reiser nordmenn på mange måter og til mange land. I året 1961 ble en av bedriftens arbeidere grepet av eventyrlysten og utferdstrangen. Det var Armand Solem som da bega seg ut i det ukjente, idet

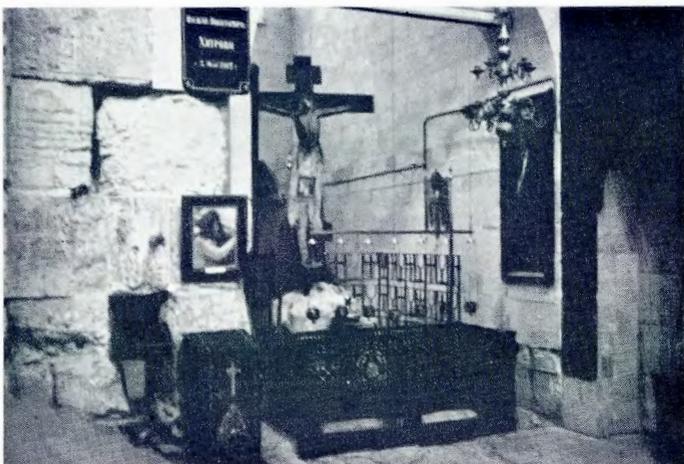
han drog til Gaza for å påse at egyptere og jøder holdt seg på hver sin side av demarkasjonslinjen mellom disse land.

Denne vakttjeneste, med tilslutning fra flere land, er et ledd i FN's bestrebelse for å hindre at gemyttene i Den nære orient skal komme for mye i kok. Da den norske kontingent er 580 mann, og vervingen skjer hovedsaklig på frivillig basis. Armand Solem, som er elektriker, hadde som oppgave å passe på at lysanlegg o. l.

Prest med Mose-Bok.

Jesu krybbe

var i orden. Han jobbet fra kl. 7 til 12, en sympatisk areidstid. Men noe som ikke var fullt så sympatisk, var varmen. I hvert fall for en nordboer. — Dagtemperaturen varierte fra 37 til 48 grader Celsius, og om natten var det opp til 33 grader. I denne varmen meldte kravet om hyppig bading seg, og det var flere fine badeplasser der. Men det var ikke så enkelt å ta seg en dukkert på grunn av de svære bølgene. Middelhavet lå jo rett utenfor stuedøra, og selv om de fleste kanskje forestiller seg dette hav som en blå, stille flate, mye solskinn og vakre badenymer, så er det nå hav likevel.

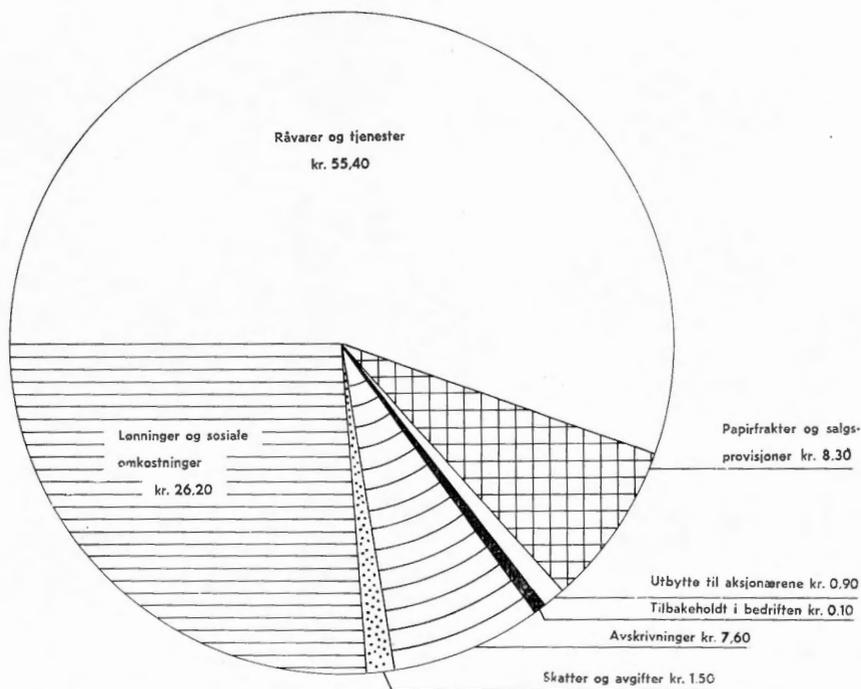
Ellers fikk disse norske FN-soldatene høve til å se flere interessante steder. De hadde bl. a. også en ukers ferie, og mange benyttet den til å besøke Suez og Port Said. Likeså ble det arrangert turer til Libanon, Kairo og Jerusalem.

Vi skal ikke her komme nærmere inn på enkeltheter, men Solem har vært så elskverdig å overlate oss en mengde fotografier fra disse interessante steder. Vi skal bruke en del av dem, og håper at leserne dermed får et inntrykk av litt av hvert fra disse for oss ukjente steder.

E.

En vaskeekte sheik.

Årsregnskapet for 1962

De vanskelige konkurransevilkår som ble antydnet i vår kommentar til regnskapet for 1961 har i høy grad preget regnskapsresultatene for hele treforedlingsindustrien i 1962. Dette gjelder også for vår bedrift, idet driftsresultatet på gevinst- og tapskontoen er redusert fra ca. 7,7 mill. kroner i 1961 til ca. 4,3 mill. kroner i 1962.

Fra disse 4,3 mill. kroner fratrekkes så gjeldsrenter, avskrivninger og skatter etc. før vi kommer frem til netto-overskuddet på kr. 433,588.—.

Av gevinst- og tapskontoen fremgår at anleggene er oppskrevet med kr. 3,0 mill. og beløpet overført til disposisjonsfond. Dette er gjort av bokholderitekniske grunner i overensstemmelse med adgang i aksjelovens paragraf 78.

Hvis vi sammenligner «inntektskronen» i år og i fjor vil man se at sektoren «råvarer og tjenester» har øket med ca. 7 prosent. Dette skyldes i det vesentlige det stigende forbruk av tømmer og økingen i bakhonprisen.

AKTIVA

STATUS PR. 31-12 1962

PASSIVA

Tomter, bygninger, maskiner, skip, transport midler, anlegg under arbeide	18.746.118	Aksjekapital	1.950.000	
Verdipapirer	263,370	Reservefond	10.458.000	
Varebeholdning inkl. varekontrakter	10.064.700	Reguleringsfond	37.106	
Diverse tilgodehavender	5.783.870	Udisp. overskudd	11.884	
Bankinnskudd og kontanter	97.535	Disposisjonsfond	3.000.000	
Båndlagte skattetreksmidler	321.217	avs. til skatter	500.000	2.500.000
				<u>14.956.990</u>
		Avsetning til gjenkj�op av fast eiendom..	46.453	
		Avsetning til dekning av mulige tap p�a fordringer	577.000	
				<u>623.453</u>
		Langsiktig gjeld	3.000.000	
		P�al�opet, ikke ilignet skatt	500.000	
		Ilignet, ubetalt skatt	446,270	
		Forskuddsskatt, inntrukket	321.217	
		Diverse gjeld	15.428.880	
		<u>Gjeld</u>		<u>19.696.367</u>
	<u>35.276.810</u>			<u>35.276.810</u>
		Garantiforpliktelser		354.670
		Vekselansvar		4.461

17

Revidert 28/3 1963
Olav Skreen
statsaut. revisor

Ranheim, 31. desember 1962
22. mars 1963

I styret for
A/S RANHEIM PAPIRFABRIK
Thorry Ki er S. A. Solberg Nils Astrup

DEBET

GEVINST- OG TAPSKONTO FOR 1962

KREDIT

Eiendoms-, brann- og motorvognskatt, og elavgift til staten	145.436	Driftsresultat før avskrivninger, renter, skatter etc. er fratrukket	4.312.049
Avsatt til skatter til stat og kommune for året 1962	500.000	Gevinst ved salg av varige driftsmidler	37.000
— overført fra disposisjonsfond	500.000	Hus- og grunnleier, vann og strømavgifter	148.698
Renteutgifter	198.485	Oppskrivning av anleggene	3.000.000
Overprisavskrivninger på nyanlegg	511.748	Diverse nøytrale inntekter	323.422
Ordinære avskrivninger på anlegg	2.424.114		
Avskrevet på bindende varekontrakter	812.600		
Andre avskrivninger/avsetninger iflg. skattelovene	43.497		
Pensjoner til funksjonærer og arbeidere	198.485		
Avsettes til disposisjonsfond	3.000.000		
Bidrag til forskning	53.216		
Avsatt til reservefond	43.000		
Utbytte til aksjonærene	390.000		
Overføres til neste år	588		
	<u>7.821.169</u>		<u>7.821.169</u>

Vernebriller som gjorde nytte for seg

Under dreiling av en distansering av vanlig stål, spratt en splint fra stikkstålet opp og traff venstre brilleglass slik at dette ble splintret. Uten vernebriller ville splinten ha truffet øyet og følgene kunne ha blitt katastrofale.

Det var Bjørn Stene ved Mekanisk verksted som denne gang reddet sitt ene øye ved å bruke briller. Han er selvsagt sjeleglad for at han hadde brillene på, og dette burde være en kraftig påminnelse til oss alle om å være føre var. Benytt de vernemidler som skal anvendes, — gjør det alltid, en ulykke kommer når en minst venter den.

T. R.

* * *

Treningsprogram for maskinbetjeningen

I månedskiftet januar—februar ble det tidligere treningsprogrammet kjørt for 21 av arbeiderne i Hovedavdelingen.

Selve treningsprogrammet var en god del revidert fra det opprinnelige som ble laget, og enkelte nye plansjer kom også til.

I alt deltok 21 arbeidere i undervisningen, som foregikk fra kl. 18.30 til kl. 22.00 i fem kvelder. Deltakerne var fordelt på tre puljer, slik at vi kom gjennom stoffet på en uke.

Det er alminnelig antatt at mye av stoffet som blir forelest ikke rekker å feste seg når man skal kjøre forelesningene så konsentrert. For å få en kontroll med dette, avsluttet vi kurset med en liten prøve, hvor vi hadde tatt med noen spørsmål fra hver fagkrets. Deltakerne var alle villige til å være prøvekluter, og vi fikk da også et resultat som vi kan legge til grunn for opplegget neste gang. Det fremgikk da at de fleste hadde gått inn for saken og kunne gi gode besvarelser. Høyeste oppnåelige resultat var

56 poeng, og de beste besvarelser lå på 42 og 43 poeng, og da må man endog si at bedømmelsen var både streng og pirkete.

Deltakerne fikk også anonymt anledning til å si sin mening om opplegget og gjennomføringen av kurset, og her gikk det også fram at de fleste mente å ha hatt utbytte av undervisningen. Det eneste noen hadde å anføre var at de fleste forelesere fikk for liten tid til å gjennomgå stoffet grundig nok, og det vil da være av de ting vi vil ha i erindring når vi skal starte et nytt kurs.

Ved avslutningen for hver pulje hadde vi et riktig hyggelig samvær, hvor alle syntes å trives.

T. R.

Stoff til neste nr. må være innsendt til redaksjonen innen 10. november 1963.

Disp. Ellingsens tale ved musikkstevnet

Herr formann, mine damer og herrer og musikanter!

Den hilsen jeg skal bringe som representant for fabrikkene som lager parfymert gråpapir, kan lett bli en mørk bakgrunnsmusikk, og vil kanskje ikke passe inn blant lyse, harmoniske stevnetoner.

Døgnrytmen og våre daglige problemer i fabrikkene er langt fra harmoniske, larmen fra maskinene skal være nok så kjedelig enstonig om alt går bra, og de eksplosjonsartede smell i sodahuset skulle helst ikke forekomme, og heller ikke sotregnet hver søndag kveld, selv om dette er helt lydøst. Men kanskje nettopp derfor har vi en menneskelig trang til iblant å høre virkelig musikk. Vår styreformann, direktør Thorry Kiær, ba meg spesielt hilse fra ham og si at musikkforeningens fane fortsatt har hedersplassen på hans skrivebord i Oslo. Disponent Overwien, Fredrik Kiær og jeg selv tilstår gjerne at vi ikke er mere tykkhudet enn at vi blir rørt når vi hører «Sønner av Norge» tidlig hver 17. mai, koralene utenfor kirken eller når Ranheim Musikkforening møter opp ved store fabrikkbesøk. Vår opptatte salgssjef tar seg også gjerne tid til å være behjelpelig med eventuelle nye uniformer og disse dekorasjoner.

Personlig overhørte jeg en samtale mellom generaldirektør Meidell fra Borregaard og direktør Kiær da musikkforeningen konserterte ved et bryllup på Ranheim gård før krigen. Generaldirektøren ble mektig imponert, og Kiær bemerket under stor munterhet fra de som sto i nærheten at selv om fabrikkene på Ranheim og i Sarpsborg langt fra var like store, hadde vi i mange år hatt musikkforening, og det fantes ihvertfall ikke på Borregaard.

Selv er jeg langt fra musikalsk, — men glemmer aldri en av fredsdagene i mai 1945 da det første tog med norske tropper kom fra Sverige over Storlien til Ranheim stasjon. Jeg kom der ned sammen med min 5-årige gutt, og fortalte ham at nå skulle sikkert musikkorpsset blåse på horn. — Hva, sa han, slike som kuene har?

Vel, det var stille under krigen. Meget er kanskje tatt igjen siden, og utlendinger som tilfeldigvis har vært i Trondheim eller for så vidt i Norge, snakker stadig om all den flotte musikken, ikke minst av skolebarn, som merkelig nok er lite utbredt i utlandet. Dette skal vi være glade og takknemlige for, og også fabrikkene slutter seg hjertelig til det sikkert alminnelige ønske om at melodien ikke igjen må bli vekk, men musikken leve.

Fra musikkorpsets oppmarsj på idretsplassen.

Musikkstevnet

Siste helga av juni sto Ranheim Musikkforening som arrangør av Sør-Tr.lag Hornmusikkforbunds kretsstevne 1963.

Stevnet, som var det største i kretsens historie, med hele 17 korps, ble i alle måter vellykket, takket være et godt forarbeid og det strålende været. Jeg synes det er på sin plass at jeg her i «Ranheims-Nytt» kan få frembringe Ranheim Musikkforenings takk til alle som på en eller annen måte var med og hjalp til så alt ble så bra.

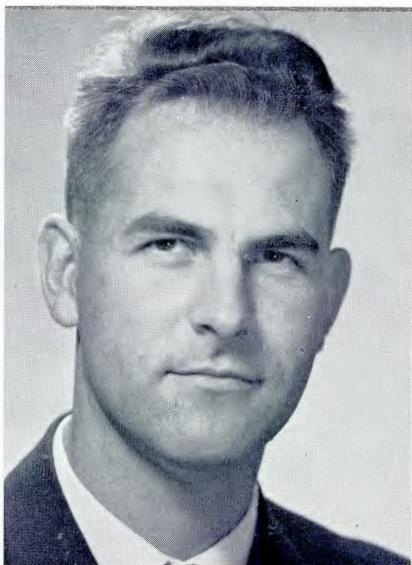
Det er vanskelig å nevne alle, men når jeg nevner Ranheim Idrettslag, som stilte idrettsbanen til disposisjon,

og Ranheim Papirfabrikk, som alltid støtter opp om de store arrangement på Ranheim, så er ikke takken mindre til alle de andre. En spesiell takk skal alle husmødrene ha som stilte sine hjem til rådighet for alle musikere med damer,. Uten denne imøtekommenhet hadde det vært umulig å arrangere dette stevnet.

Til slutt en takk til musikkforeningens lille, men meget arbeidssomme dameavdeling, som klarte det utrolige.

På vegne av
Ranheim Musikkforening
T. B.

* * *

Verkstedingeniør

I en nyopprettet stilling som verkstedsingeniør ved vår bedrift er ansatt sivilingeniør Gunnar Borhaug.

Ingeniør Borhaug er født i 1932 i Alesund og tok eksamen ved N.T.H. i 1957. Han hadde solid verkstedpraksis før og under studietiden og har

gjenomgått Seminar i industriell administrasjon ved N.T.H. 1961/62.

Borhaug var først vitenskapelig assistent ved høgskolens laboratorium for forbrenningsmotorer, hvorefter han i 1958 ble avdelingsingeniør ved Norges Statsbaner (Marienborg) og overingeniør samme sted våren 1962. I sistnevnte stilling har ingeniør Borhaug hatt ansvaret for alt driftsvedlikehold av trekkaggregater og vogner i Trondheim distrikt og har hatt et betydelig administrasjonsområde.

Ingeniør Borhaug er gift og har 3 barn. Han er forlenget flyttet inn på Olafsborg og vil den første tid utover høsten sette seg grundig inn i de spesielle forhold som knytter seg til vedlikeholdet i en cellulose- og papirfabrikk før han overtar ledelsen av det mekaniske verksted.

Vi ønsker ing. Borhaug velkommen til Ranheim og håper han vil trives hos oss.

O.

Og så var det Hansen som i 1953 fikk en laks på 7 kg. — Laksen trives og vokser.

Bokanmeldelse

Norsk Papirindustri Arbeiderforbund fyller 50 år i 1963, og har utgitt en jubileumsbok hvor forfatteren, John Mathisen gir et overblikk over papirarbeidernes organisasjon gjennom disse 50 årene. Dessuten har boken med et resyme over opprinnelsen til fagorganisasjonen i landet og berører også forskjellige hendelser på det politiske plan.

Ofte har slike jubileumsskrifter en tendens til å gi et fortegnet bilde av det som har hendt. Man ser nå engang ikke likt på historiske begivenheter. Ofte vil det avhenge av hvilke øyne som ser, hvilken innstilling forfatteren har. Det var med disse forbehold jeg satte meg ned for å lese jubileumsboken.

La det så straks være sagt, at bokens forfatter for meg synes å ha unngått å bli preget av noen spesiell innstilling til partene i arbeidslivet. Alle beretninger omkring forholdet mellom arbeidere og arbeidsgivere virker saklig og nøktern, man kan vanskelig peke på at dette eller hint tydelig er et partsinnlegg. Dessuten har jeg inntrykk av at forfatteren har hatt frie hender til å grave i forbundets protokoller etc., hvor han har plukket stoff som forteller om alle indre vanskeligheter og stridigheter. I det hele virker boken åpenhjertig og tilforlataelig, og det er interessante timer man har i dens selskap.

Utstyrmessig er boken tiltalende bortsett fra at illustrasjonene kunne ha vært bedre. Det kunne med fordel ha vært adskillig flere bilder, og litt mere fantasi i valget ville nok ha gitt et bedre inntrykk av de forskjellige epoker.

Vi som i dag arbeider i papirindustrien opplever en tid hvor forholdene er langt annerledes enn bare for 30—40 år tilbake. De eldste av oss husker kanskje hvordan det var den gang — arbeidsvilkårene, usikkerheten, partene innstilling til hverandre. I 1963 er dette historie, og vi har kommet lenger på alle felter. Noen vil kanskje si at nettopp derfor er fortellingene om gamle dager uten verdi, de vil ikke kunne være oss til hjelp. Da kan det kanskje være godt å minnes

et gammelt ord som sier at en må gå til historien for å forstå sin egen tid. Alle — særlig de yngre av oss — har godt av å bli minnet om den utvikling som arbeidslivet har gjennomgått, og som har gitt oss de arbeidsforhold og arbeidsbetingelser vi har i dag.

Tidligere sto partene i arbeidslivet mye mere i opposisjon til hverandre. Det ble ofte grepet til kampmidler, streik og lockout, for å tvinge krav igjennom. I dag kan mange av disse arbeidskampene fortone seg nokså meningsløse, men de hørte likesom med den gang.

I 1963 er vi mye mere innstilt på å komme frem til enighet om saker hvor partene tørner sammen. Faktisk kan vi si at man nå er mere oppsatt på å finne frem til veier hvor samarbeidet mellom partene kan gro og vokse til felles styrke og trygghet.

Det er alltid interessant å kunne lese om denne utviklingen i arbeidslivet, og jeg synes at jubileumsboken til Norsk Papirindustri Arbeiderforbund gir en god og grei fremstilling nettopp på dette område. Jeg vil derfor gjerne anbefale boken på det beste. Enhver som leser den med en smule ettertanke vil utvilsomt føle seg rikere på forståelse av mange ting når siste punktum er nådd.

For fagforeningens medlemmer burde boken være selvsagt, de får dessuten kjøpe den svært rimelig. Men jeg tror også jubileumsboken vil være av stor verdi for mange andre i vår bedrift. Den har så mange gode sider, — den er både interessant, lærerik og spennende, og forsvarer absolutt sin plass i bokhyllen.

T. R.

Hun: Imorgen har vi vært gift i 25 år, hvordan synes du vi skal feire dagen?

Han: Hva mener du om to minutters stillhet?

In memoriam

Theodor Rustad, født 7. mars 1883. Død 17. juli 1963.

GEORG LUNDGREN

døde i vinter i en alder av 78 år.

Mange av de eldre arbeidere ved Ranheim Papirfabrik vil huske Lundgren som var driftsingeniør på Ran-

heim i årene 1908—1914. Hans virke falt i en tid hvor både PM II og PM III ble satt i drift, og Lundgren ledet også arbeidet med den nye turbinledning fra Nydammen.

Lundgren var født i Billingsfors, hvor hans far var verksmester i papirfabrikken. Han gjennomgikk den tekniske skole i Ørebro og kom så til Ranheim. I årene 1914—1920 var han ingeniør ved Hurum sulfatfabrik, men flyttet så tilbake til Sverige, hvor han senere arbeidet ved Frøvifors Pappersbruk, først som ingeniør og fra 1931 som teknisk sjef. Her nedla han et betydelig arbeid, bl. a. ved å oppføre en helt ny cellulosefabrikk, som også kolleger fra Ranheim har kunnet glede seg over å besøke og ta lærdom av.

Overingeniør Lundgren var godt likt av alle. Han krevet meget av sine medarbeidere, men var helt igjennom rettferdig og rakrygget. Han var vennekjær og hans minne vil leve lenge blant kolleger og venner.

O.

FRA VERNEFRONTEN

I 2. kvartal 1963 hadde beriften i det hele 7 skader med tilsammen 26 dagers fravær i det kvartalet. 3 av skadene førte ikke til fravær. I tillegg kommer så fraværsdager på grunn av skader tidligere, slik at totalt fravær i kvartalet på grunn av bedriftsskader blir 188 dager.

Resultatet for 2. kvartal betegner likevel et godt hopp i riktig retning, det er lenge siden vi kunne komme med slike tall.

Likevel kunne resultatet ha blitt mye bedre, — det er så lite som skal til før hele bildet blir forandret. Jeg kan nevne at vi i 2. kvartal hadde en eneste skade pr. 19. juni — og det var endog en skade uten fravær. Men fra 20. til 30. juni inntraff så seks

ulykker, og dermed var vi som stiller med vernearbeidet vel nede på jorden igjen etter å ha fantasert om et sensasjonelt resultat med 0 fraværsdager i protokollen.

Dette kan forresten tjene som en liten påminnelse til oss alle, plutselig når man minst venter det så er ulykken der. Slapper man av det minste så hender det et eller annet.

I landskonkurransen mellom bedriftene i treforedlingsindustrien ligger vår bedrift på 16. plass på grunnlag av skadehyppighet og på 15. plass på grunnlag av skadefravær, — etter oppgaven for 1. kvartal 1963.

Resultatet for 2. kvartal håper vi skal bringe oss en bedre plassering.

Vernelederen.

Folkets hus, Ranheim

Kurene som forandret Folkets hus.

For dem som ikke måtte vite det, vil vi her gjøre kjent med den restaurering av Folkets Hus på Ranheim som i løpet av våren og sommeren er utført. Huskomiteen, med Peder Myhre i spissen, gikk på med krum

hals, og nå står storsalen der, fiks ferdig. Først ble det lagt stein på taket — det var nemlig ikke fritt for takdrypp der. Deretter ble det foretatt den rene omkalfatring av det interiørmessige i storsalen. Galleriet ble revet, vegger og tak ble belagt med plater, panel og tapet. Lysanlegget er nytt, og et nytt luftingsanlegg er installert. Gulvet har fått en overhaling med slipemaskinen, og er nå så skinnende blankt i lakken at en nesten kan speile seg i det. Det er visst enda mere som er utført, men å gå inn på alt dette i detaljer vil føre for langt.

Etter som Folkets Hus på Ranheim er det eneste lokale på stedet som kan sies å svare til de krav som stilles til et møtelokale for alle anledninger, har Strinda kommunestyre påskjønet dette med en bevilgning på 25,000 kroner.

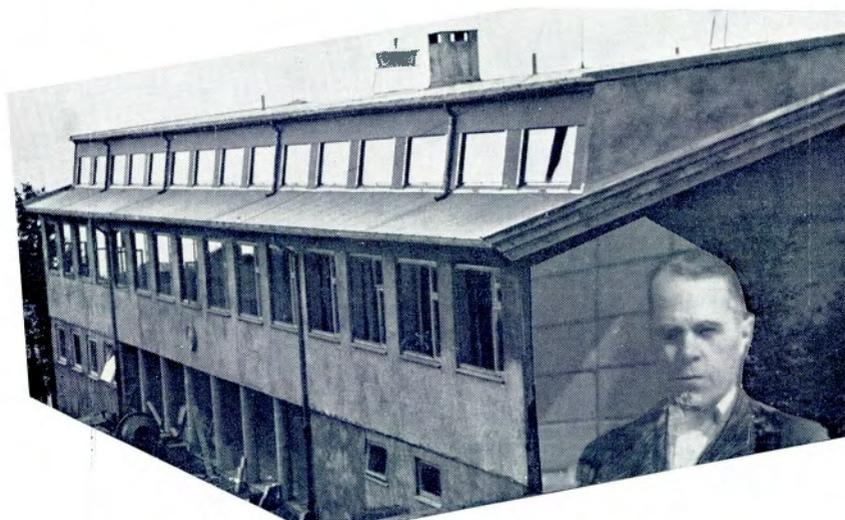
Vi vil til slutt ikke unnlate å gjøre merksam på at alt arbeid med restaureringen er utført av foreningens håndverkskyndige medlemmer. Arkitektbistand er ytet av arkitekt Jens Aasen, Trondheim.

E.

85 år:	
Iver Malvik	7/11 - 63
80 år:	
Johan Gjengstø	3/9 - 63
Peder Johnsen	10/9 - 63
70 år:	
Ole Moen	19/10 - 63
Olaf Hellem	10/12 - 63
Birger Johansen	31/12 - 63
60 år:	
Alvin Andersson	7/11 - 63
50 år:	
Gustav Darell	30/10 - 63
Konrad Brurok	4/11 - 63
Martin Bremseth	18/12 - 63

Ranheim nye skole

Ranheim nye skole. Innfelt skolebestyrer Hongset.

Når dette leses er den nye skolen på Hansbakken for Ranheims yngste ungdom tatt i bruk. Stolte mammaer vil ha avlevert sine håpefulle poder i skolebestyrer Hongset og kollegers varetekt.

Når nå Hongset kan be foreldre og elever inn i nyskolens storstue kan han med rette gjøre det med stolthet.

Det arbeid Hongset har nedlagt, for å få Strinda kommune til å oppføre dette flotte skolebygg, kan neppe overvurderes. I tale og skriv til de forskjellige instanser, med statistikk og klare tall, har han overbevist kommunens kårne menn om nødvendigheten av et nytt skolebygg på Ranheim.

På tross av at vi vet at Hongset neppe har et minutt til gode nå foran åpningen av skolen, er vi så ubeskjedne at vi oppsøker ham for å høre mere om saker og ting. Han ville sikkert helst be oss forsvinne, men gir seg likevel tid til å høre på oss.

— Hva føler og tenker skolebestyreren nå, når Deres drøm om skole blir en realitet?

— Han tenker som så: Dette er vel og bra, men det kjem i seinaste laget. Ranheim skole har no i fleire år vore

litt av eit «stedbarn» på sitt område, og til sjuande og sist går slikt utover elevane.

— Blir det på grunn av mere rom noen utvidelser eller nye fag for elevene?

— Den ni-årige skolen fører med seg nokså mykje nytt, og ein del av dette treng spesialrom. Slike rom får vi no nokre av i nybygget. Kunne vi så i tillegg også få nytte litt av «tilfluktsrommet» til hobbyopplæring o. l. så ville det vere bra. Men det må då ymse innreidningar til, og det kostar. Kanskje foreldra på Ranheim kunne gjere ein innsats her ved å purre på hos dei som har avgjerdsia i slike saker?

— Lærerne vil nå etter det vi hører få rom til egen disposisjon?

— Lærarane har jo fra før og hatt «rom til disponering» — omlag ein kvadratmeter kvar! Men no blir det mykje romslegare i så måte, og det fører med seg «trivsel på arbeidsplassen».

— Er det riktig som det sies husimellom, at de forskjellige organisasjoner på Ranheim får leie møtelokale gratis i nyskolen?

— Dette kan eg ikkje svare heilt

visst på no. Eg vil tru at det kan bli noko utleie av samlingssalen, men inventaret og det avgrensa høvet til servering vil nok sette visse grenser.

— Det er nå ca. 35 år siden den såkalte gamle «nyskolen» ble oppført. Om en mannsalder eller før må det vel igjen være ny skole. Hvilke krav vil det da være? Utviklingen vil vel fortsette i enda hurtigere tempo?

— Å spå om framtida når det gjeld skolen, er ikkje lett, men det er ingen grunn til å tru at vi med den nårige skolen er nådd til «veis ende». Den skolereformen vi no er midt oppe i — for størstedelen etter svensk

mønster — vil nok etter kvart måtte tilpassast nokså mykje.

Og så til slutt: Skolen bør få *sin egen tannklinikk*. Siste året gjekk om lag 5000 elevundervisningstimar tapt ved reiser til tannklinikk utanom skolen og bygda. Den grunnleggjande undervisninga som barneskolen skal gi, lid under dette. Skolen har rom til tannklinikk. Søknad om slikt klinikk er sendt formannskapet i mars i år, underskrive av dei aller fleste kvinner og menn som er med i offentleg styre og stell her frå bygda. No bør det komme «gli» i denne saka. *Tida er inne, og det hastar!*

B

* * *

70-åringer

Bedriften er nå inne i en periode hvor mange av den gamle, staute og solide garde faller fra ved oppnådd aldersgrense.

I forrige nummer av Ranheims-Nytt tok vi avskjed med hele fire, og denne gang har vi to, nemlig Gustav Andersson og John Forbord.

Gustav Andersson sluttet 11. juli etter hele 54 års tjenestetid. Han er født i Hommelvik, men var allerede godt kjent på Ranheim da han som 15-åring begynte i fjæra som flislemper, som så mange andre av gammelkarene.

Andersson har hele tiden holdt seg til cellulosefabrikken, for han flyttet fra fjæra til huggeriet hvor han var hugger på en av de mange små huggene vi hadde den gang. Så var han i mange år maskinfører av pappmaskin.

Han har vært blåser i kokeriet og betjent de meget omtalte kaggene. Her forteller han om mange episoder, da det var nokså primitive hjelpemidler.

Disponent Lundberg var svært interessert i kokeriet, kaggene og alt som foregikk her, og var ofte med på diverse forsøk. Han forteller at de måtte være oppfinnsomme og snar-tenkte for å holde maskineriet i gang, da det som regel var lite å hjelpe seg med, og ofte var det mere treverk enn metall i valselagrene, — men produksjon ble det.

De siste årene har Andersson hatt sin arbeidsplass på sileriet og Oliver Yong-filtrene, som nå har overtatt etter den gamle pappmaskin.

I sine unge dager var Andersson en meget habil fotballspiller og ivrig medlem av Ranheim Idrettslag.

Å sitte i sin kjære robåt med pilken og tvihakket er hans store hobby ved siden av turer i skog og mark..

Andersson er fremdeles aktiv og full arbeidskar, og tar jeg ikke helt feil, så blir det mange arbeidstimer i sønnens gartneri ute på Kroa.

*

John Forbord, som sluttet 3/9, kan også se tilbake på over 50 års trofast tjeneste i Ranheim Papirfabrik.

Han er født på Skatval, og hadde allerede i folkeskolen svært godt tak på skolearbeidet, og da spesielt norsk og regning. Forbord har gått Feltartilleriets underoffiserskole, først i Trondheim og deretter på Akershus i Kristiania.

Han har mange muntre historier fra sine glade dager på underoffiserskolen. Han hadde bl. a. lektor Overwien (disp. Overwiens far) som lærer. Han var meget streng og nøye, men rettferdig og grei.

Under en stiloppgave, forteller han, var det om å gjøre å komme seg til byen til bestemt tid (det var nok et stevnemøte med en liten venninne), og han tittet da litt for mye i sidemannens skrifter. Overwien oppdaget nok dette ganske fort, og som straff måtte han skrive om stilen mange ganger. Han forteller villig fra soldatlivet som til sine tider var hardt, — men, som han sier, jeg lærte meget.

Etter skolen kom Forbord til Ranheim og fikk jobb her i papirfabriken hos papirmester Wahlberg, som han omtaler med stor respekt. Wahlberg var jo en meget respektabel og myndig herre, som spesielt satte stor pris på folks høflighet.

Han begynte først på storullmaskin, men kom ganske fort over i papirmaskin, hvor han har gått gra-

dene til maskinfører, som han nå har vært i mange år.

Forbord har en spesiell lun måte å fortelle historier på, og mange har han på lager.

Fredssommeren 1945 skulle han og hans gode venn Nils Kvello vise en engelsk oberst Ranheim med omgivelser fra Våtten. (Som dere forstår har han fremdeles en viss svakhet for offiserer). Turen ble visst svært så vellykket, men et lite uhell hadde de når de gikk ned, og det fortalte Nils Kvello på sin måte: «Et stort slag ved Våttakammen, en oberst og en general falt.» — Forbord og obersten var nemlig begge så uheldig å falle.

Forbord har ingen spesiell hobby, men oppe i sitt lille koselige hus med utsikt over Reppegrenda og hele Trondheimsfjorden håper vi han får mange hyggelige stunder i årene som pensjonist.

Både Gustav Andersson og John Forbord har Kongens fortjenstmedalje for lang og tro tjeneste. *T. B.*

Arne Eidem og Andersson i R. I. L.s gamle fotballdrakter fra 1912

Einar Brurok

Ragnvald Brurok

Sigurd Brurok

Sverre Brurok

Konrad Brurok

Kåre Brurok

Knut Brurok

Olaf Brurok

Leif Brurok

Familien Brurok

Vi fortsetter vår serie «Slekters gang», og tar denne gangen for oss familien Brurok. Familiens senior — Konrad Brurok — har navnet sitt fra Brurok i Bratsberg, hvor han ble født. Han var murer av fag og drev dette håndverket fra ung alder. Han var i sin tid eier av tre gårder i Trondheim. I 1909 fikk han ansettelse ved Ranheim Papirfabrik, og jobben hans her ble selvsagt som murer. Han sluttet i 1936, nærmere 80 år gammel. Fire av hans sønner fikk i årenes løp ansettelse ved fabrikkene. Det var Einar Brurok som begynte i 1910, likeså Sigurd Brurok i 1910. Sistnevnte døde under spanskesyken i 1918. Videre var det Ragnvald Brurok i 1911. Han ble murerhåndlanger for sin far og senere murer ved fabrikkene. Han er nå pensjonist og den eneste av brødrene som lever, og han bor i den bygningen hvor Ranheim første skole begynte i 1855, på Løkka.

Sverre Brurok begynte i 1914.

Konrad Brurok

Av tredje generasjon er følgende ansatt ved bedriften: Fredrik Brurok, sønn av Einar Brurok, Konrad Brurok, sønn av Ragnvald Brurok, og Sverre Bruroks fire sønner, Kåre, Knut, Olaf og Leif. E.

Kåre Kvams nybygg som brant opp 24. juli

